

Konstytucja 3 Maja

Uchwalona 3 maja 1791 r. Ustawa Rządowa była ukoronowaniem panowania Stanisława Augusta Poniatowskiego. Jej korzenie są jednak znacznie głębsze. Już od początku XVIII w. w Polsce powstawały rozmaite idee głębokich reform politycznych. Oświeceniowi pisarze polityczni, tacy jak Stanisław Dunin-Karwicki, Jan Stanisław Jabłonowski, Stanisław Leszczyński i Stanisław Konarski, krytykowali w swoich dziełach ustrój oparty na zasadzie liberum veto i słabości władzy wykonawczej oraz proponowali nowe sposoby sprawowania rządów w Rzeczypospolitej.

3 Maja
Święto Konstytucji

Pieśni

Uchwalenie Konstytucji 3 Maja upamiętniło poza bogatą literaturą piśmienniczą nie jedno dzieło sztuki w postaci grafik, malarstwa, rzeźby, a także muzyki w różnej formie, w szczególności wokalne. W celu uczczenia owego wydarzenia utwory muzyczne pisali jedni z najwybitniejszych poetów i kompozytorów m.in. Fryderyk Chopin, Feliks Nowowiejski, Józef Świder, Rajnold Suchodolski, Franciszek Karpiński, Maciej Kamieński, Stanisław Starzyński, czy Konstanty Gaszyński.

Piosenki o Konstytucji 3 Maja są krótkim choć miło brzmiącym świadectwem narodowego pojednania po latach walki i politycznych sporów. Najpopularniejszy utwór to oczywiście pieśń „Witaj, majowa jutrzeńko” znana także jako „Mazurek Trzeciego Maja” oraz „Trzeci Maj”, który powstał w pierwszych dniach po uchwaleniu Konstytucji.

Mazurek 3 maja

Witaj majowa jutrenko,
Świeć naszej polskiej krainie,
Uczymy ciebie piosenką,
Przy hulance i przy winie.

Witaj maj, piękny maj,
U Polaków błogi raj.

Nierząd braci naszych cisnął,
Gnuśność w ręku króla spała,
A wtem trzeci maj zabłysnął -
I nasza Polska powstała

Witaj maj, piękny maj,
Wiwat wielki Kołtataj!

Ale chytróści gadzina
Młot swój na nas gotowała,
Z piekła rodem Katarzyna
Moskalami nas zalała.

Chociaż kwitł piękny maj,
Rozszarpano biedny kraj.

Wtenczas Polak z łzą na oku
Smutkiem powlókł blade lice
Trzeciego maja co roku
Wspominał lubą rocznicę.

I wzdychał: Boże daj,
By zabłysnął trzeci maj!

Na ustroniu jest ruina,
W której Polak pamięć chował,
Tam za czasów Konstantyna
Szpieg na nasze łzy czatował.

I gdy wszedł trzeci maj
Kajdanami brzęczał kraj.

W piersiach rozpacz uwięziona
W listopadzie wstrząsła serce,
Wstaje Polska z grobów łona,
Pierzchając dumni morderce.

Błysnął znów trzeci maj
I już wolny błogi kraj!

Próżno, próżno, Mikołaju
Z paszcz ognistych w piersi godzisz,
Próżno rząd wolnego kraju
Nową przysięgą uwodzisz.

To nasz śpiew: wiwat maj!
Niech przepadnie Mikołaj!

O zorzo trzeciego maja!
My z twoimi promieniami
Przez armaty Mikołaja
Idziem w Litwę z bagnietami.

Wrogu, precz! Witaj maj
Polski i litewski kraj!

Rajnold Suchodolski
23 kwietnia 1831, Kałuszyn

Obraz Jana Matejki “Konstytucja 3 maja 1791 roku”

Konstytucja 3 Maja 1791 roku – obraz Jana Matejki powstawał od stycznia do października 1891. W maju prace nad nim były jednak tak zaawansowane, iż możliwe było pokazanie płótna na jubileuszowej wystawie w Sukiennicach z okazji 100 rocznicy uchwalenia konstytucji. Obraz ma wymiary 247 × 446 cm.

Ciekawostki o Konstytucji 3 maja

1. Konstytucja została uchwalona na Zamku Królewskim w Warszawie.
2. Autorami Konstytucji 3 Maja byli: król Stanisław August Poniatowski, Ignacy Potocki, Hugo Kołłątaj i Stanisław Małachowski.
3. Konstytucja 3 Maja była pierwszą w Europie i drugą na świecie, po Stanach Zjednoczonych, ustawą zasadniczą.
4. Konstytucja wprowadziła trójpodział władzy na ustawodawczą, wykonawczą i sądowniczą.
5. Ograniczała immunitety prawne oraz przywileje szlachty zagrodowej tzw. gołoty.
6. W dniu uchwalenia Konstytucji 3 Maja przestała istnieć Rzeczpospolita Obojga Narodów a w jej miejsce została powołana Rzeczpospolita Polska.
7. Została zniesiona również wolna elekcja.
8. Wprowadzono stałą armię, której liczebność miała sięgać 100 tys. żołnierzy.
9. Ustanowiono podatki w wysokości 10% dla szlachty i 20% dla duchowieństwa.
10. Katolicyzm został uznany za religię panującą, zapewniając jednocześnie swobodę wyznań.

Dziękujemy za obejrzenie prezentacji!

Amelia Grzech, Karolina Ciesiółka, Agata Ciesiółka, Dominika Zalewa